

اولیٰ نمبر

برخی سنہ

دار الفنون الکلیف الکلیف الکلیف

تاریخی ، اجتماعی ، دینی ، فلسفی

آگستوس — ۱۹۲۶

شہزادہ بائی — اوقاف مطبعہ سی
۱۹۲۶

تورك هلالنك اصلي

(ايكنجى مقاله)

[التّيمات مجموعّه سنك بوندن اولكى نسخه سنده تورك هلالنك اصلنه دائر نشر ايدلش اولان برنجى مقاله ده انكتره دهكى (كه مبرج دارالفنونى علما سندن پروفه سور (سير ويليم رنجوى) ك اوبادهكى تدقيقاتى نقل ايتش ايدم ، بومقاله ده ده مصر ك رجال رسميه سندن متوفى يعقوب آرتين پاشانك ۱۹۰۲ سنه سنده فرانسجه اوله رق ساحه مطبوعاته قويمش اولدينى Contribution à l'étude du Blason en Orient عنوانلى اثر عالمانه نك « هلال » فصلنى اهميت مخصوصه سنه بناءً رسميله برلكده نقل ايديورم .]

فيل مالر

هلال — افلاكى برعلامت اولمق اوزره — بوتون شرقده پك اسكى زمانلردن برى موجوددر. [۱] تصاوير تمثيله دن بولونمق اوزره ابداتى اوستنده هلال وحقّ هلال ايله آنك مقابله بيلدزلر كورينن اسكى مصرى برطرفه براقلم ؛ فيسكلر وآوريلر نزدنده دخى (عاراد) آلهى بالغنك قويروغى اوجونك هلال ايله اتمام ايدلديكى كوريلوز . شرقده قمرى (ايتار) چوق كره سكز كوشه لى يدى بيلدز ايله محاط بولوندينى حالده تمثيل ايديلوردى ؛ حقّ بعضاً (ايتار) — بيلدزلر ايله برلكده — كوشن آلهى ايله مجتمعاً تمثيل ايديلور ايدى كه بوده كنديسنك علامتى بولونان هلالى حاوى بولونوردى . آثوريلر قرالى (آسار هاددون) ك براين شهرى موزه خانه سنده بولونان آبدۀ ظفري اوستنده قرا لك شكلى ايله برلكده — وعلامات هيئويه ونجوميه آره سنده — هلال شكلى كوريلور كه بوده اكثر يتله قرا لك شكلى ايله برلكده بولونور وملك الشمسك تماننى تعقيب ايدر . فيسكلر ك بيلانلى عصاسى — بالاسنده برهلال بولوندينى حالده — بردكنك اوزرينه موضوع دائره دن متشكل ايدى . موسيو (غوبله داويللا) به كوره (هرمس) ك بوش — انه سى كوشن ايله آنى تمثيل ايتش ايدى . [۲]

موسيو (دروهن) ايران آخچى لرنده كى علامت فلكيه حقه ده يازدينى برمقاله ده ديمشدر كه :

[۱] مصر حكومتى خدمتنده بولونمش اولان (روحه س) نام ذات ديمشدر كه : « تائيس نامه اولان مذهبك علامتك ايي بيلدزلى برهلال بولونمى شاين دقت برشيدر . تائيسك براسى ده اوج بيلدزى حاوى برهلال ايله تمثيل ايدلشدر ؛ ديكر برتصويرى ايسه برهلال وتك بيلدز ايله تمثيل ايدلشدر كه بوعلامت زمانزده كى تورك بيراغنك علامته تماميله مشاهدرد . اوج بيلدزلى هلال علامتى بيزانس ايمپراطورلنى زماننده يكي دن ظهور ايتشدى . »

[۲] عموميتله ظن ايدليكته كوره فلكيات اشارتلى ابتدا مصريلر طرفدن تمثيل ايدلشدر .

(اميل كهارد) نام ذات « بر تاج رهبانيته داتر » عنوانى تدقيقاً شده ديركه : « بابا بدنجى (غره غوار) آلتنجى هازى ايله اولان محاربه سنده (ساله ر) ه نورماندييالى عسكر لر سوق ايتشدى كه بونلر آره سنه سجيليالى مسلمانلرده صوقولمشلردى . وقعه نويسلره نظر آ بو مسلمانلر يشيل صاريق طاقيورلر وكوكسليرينك اوزرنده آلونندن برر هلال طاشيورلردى » (۱۰۸۲ وقابى)

ايمدى داهل او دوردن يعنى اون برنجى قرن ميلاديدن برى - شرقده وغربده - اسلاميت عالمى بويوجه هلالى ، اسلاميتك علامتى اتخاذايله ميشيدى . ايسته بوندن طولاييدر كه غربك نصرانيت عالمى بوعلامتى صاييك حرسيتيانلقدده بولوندينى وضعيتده تلىق ايتمشدر [۱] منشأجريانى اون ايكنجى قرن ميلادى به قدر ايصال ايديان برقصه واردركه بوبابده ذكربنى مناسب كوردوم ؛ شويكه : ووژ (فرانسه ده) حواليسنده بولونان (بورله مون) قصى حاكمى اولان بارون (آنغلور - Anglur) ارض فلسطينده صلاح الدينك آينه اسير دوشمش ايدى . بو حاكمدار ، (بارونى) مملكتشه كيدوب فديته تجاتى كيتورمك اوزره آزاد ايتشيدى . بارونك كتوردىكى فديته نجات آخه سى كنديسيله سلاح آرقاداشلرينك بدل آزاديلربنى تأديه به كافى كمدى كندى . هرنه قدر بارون مالك اولدينى هر شيشى صاهره ق سلاح آرقاداشلربنى آزاد ايله مهنسى ويا لكز كنديسى يته اسير اوله ر ق طوعه سنى صلاح الديننه تكليفده بولوندى ايسده صلاح الدين بوشرايطى تلىق

بوعلاماتك اندلسنى سكلرنده ده وانغ اولدينى معلومدر . بوعلاماته عباسيلره بهض ايران خاندانلرينك سكلرى اوزرنده دخى تصادف ايديلور . بش ويا آلتى كوشلى بيلدزلرك شرق وغربده كى مسلمان دولتلرينك سكلرنده وقوعى مشاهددر .

هلالك علامت اسلاميت اوله ر ق استعمالنه كلنجه : بونك ايرانده تحدث ايتمش اوله سنده - اولجه ده دنيلديكى اوزره - هيچ شبهه يوقدر .

[۱] هلالى محضا برعلامت اوله ر ق استعمال ايتك عادتى جهان اسلاميتده اوزون زمان دوام ايتمش . وحتى زمانمزرده دخى دوام ايتكده بولونمشدر . مثالى پادشاهلرينك ركابى اطرافنه آليشمش اولان ناس كتهلرلى هلاله بر ، ايكى ، اوچ وداها زياده بيلدز علاوه ايتمشلردر . ديكر مسلمانلر هلالك يالكنزجه اوله ر ق استعماليله اكتفا ايتمشلردر .

مورخ فون هامميره نظر آ آقره معركه سنده تيمورلنكك حضورنده آت قوبريغندن (توغدن) معمول وقيرمى زىكللى و آلتون صيرمهلى هلالى حاوى برلوا تموج ايتشيدى .

مع مافيه اسلاميتك صحنه عالمده ظهورى آنلرنده هلال تمثال اسلاميت اوله ر ق مستعمل دكلدى . طوقوزنجى قرنندن برى بوتون مسلمانلر طرفندن مسعوديت ، سوينج ، بهت صورتنده اولدينى كى . اسلاميتك تاليسى ايچون برانشانه كى دخى اتخاذايدلمشيدى وغرب ايله شرقده خرسيتيان دولتلرينك صليبلرينك ضدى اوله ر ق تلىق اولونمشدى .

وعادى « پانده موس » زهره سنك ضدى اولان) - عشق صافى معبوده سنى تمثيل ايدن (اورانى) زهره سى كې اشكالى تعداد ايتمىشدر .

هلال ايجنده بر اشارت سماويه تمثيلي يعنى منجملكده اعطاي خير و حسنات ايتدىكى فرض اولونان (زهره) نك تازه حيات ديمك اولان هلال ايله برلكده تواردى كيت كيده اسكندريه خرسٲيانلرى ايجون علامت سعادت و سامان اولمشيدى . بيزانٲينلر بوعلامقى عيسى اللهك آناسى اولان مريمه آداد قلىر بوشهر ايجون اخذ و اتخاذا ايتمىشلردى و شه سز بواتخاذه آنلردى اسكندريه ليلر كې يوحنا انجيلنك اون ايكنجى سوره سنده كې بر ايتدن ملهم اولمىشلردى ؛ آيت انجيل صايبان يوحنا نك سوزى شومالده در : « و سماءه بويوك بر علامت ظهور ايتدى ؛ بوايسه آياقلىرى نك آلنده آي و باشنده اون ايكي ييلدىزدن مركب بر تاج بولوندىنى حالده كوشه بورومش بر قادين ايدى . »

✱

هلال علامتى ايرانيلر تزدنده اسلاميت دورندن سوكرده ده محافظه ايدلمشىدى و اونجى قرن ميلاديدنه فردوسى بونى شهناءه سنده (كجهم) اوغلى (كوسٲهم) ك بر آرمه سى كې كوسته رر . ينه بوشاعر مذكور علامتى ايرانك ديكر خاندان شهنشاهيلردن برينه اسناد ايدره .

✱

✱

مع هذا فردوسيدن مقدم و داهايدينجى قرن ميلاديدن اعتباراً ايرانده خنك جوق ايدن امر اى مسلمة ايرانيلر ك عادته اتباعاً هلالى بر علامت شكلنده اولمى اوزره اتخاذا ايله مشلر و بناء عليه آنى خرسٲيانلر ك صليبه مقابل طوٲمىشلردى ؛ زيرا هلال كنديلىر ايجون سنه قريه ي - (فلكياتجه يكي حياتى) - و تلقين ايتدكارى دين معيى تمثيل ايدى بوردى . بومسلمانلر داهاي هجرتك يمش سكرنجى (ميلادى ۶۹۷) سنه سندن - سكا اصلا حانك اجرا سندن - مقدم ، كسدكارى سكرلر ك على العموم ترس و يا طغرا طرفنده هلالى تمثيل ايتد بر مىشلردى ؛ باقيردن اولان سكرلر نك يوز و يا يازى جهته ده عموميت اوزره آلنى و ياسكرز كوشه لى ييلدىز قويا رلردى . [۱]

بونلر سكا اصلا حانندن بر مدت سوكره سكرلر نك اوزر لرلنده كى نقطه لى دائره نك خارچنده - اوچ و يادرت دفعه مكرر اولمى اوزره - بر هلال شكلى ايجنده ييلدىز قويدره مىشلر ايدى كه بونك علم نجومجه تصادف مسعودانه باندنه كى معنيدار لغنى ايرانيلردن اوكرنمش اولسه لركر كدر . [۲]

[۱] مؤلف بونى اثبات ايجون پارسك بويوك مى كٲتبخانه سنك مسلمان سكرلر نه حاندا قانلو غلردن (شرق خايفه لر نه) دائر اولان قسمنه اشارتده بولونمىشدر .

[۲] يدينجى قرن ميلاديدن سوكره سوريه نك نبى آميه سى سكرلنده يارم آي و يارم آي ايله برلكده بر نقطه بولوندىنى كوريلور كه بوده هلال ايله قارشى قارشى به كلش بر ييلدىزه مشاهد ر .

امیرال (بلومفیلد) بعدہ مقدس با کرہ مریمک اشارتی صاییلان بوشکک انکلتزہیہ
 تفصل قنوذ ایستدیکندن بختلہ دیرکە : « قبریس آطہسی اونجی قرن میلادیدہ روملر طرفندن
 ضبط ایدلمش ایدی ؟ بونلر آطہ لراچون ھلاللی برابراق احداث ایتشلردی . اوچنجی اھل
 صلیب سفرندہ ۱۱۹۱ سنہ سنک ۶ مایس تاریخنندہ - ارسلان یورکلی ریشار ماغوسایہ واصل
 اولمش و آطہ نک ادا رہ سفی (قومنن) عائلسی اعضاسندن برینک آئندہ بولمشیدی کہ بو عائلہ
 ۱۰۵۷ دن ۱۱۸۶ سنہ سنہ قدر استانبولده حکمران اولمشیدی . اورادہ کی والی طربزونده
 بولونان اقرباسی کی ایمرطور سکلندہ مقامندہ اوطوریور ایدی . انکلتزہیہ اوچ سنہ دن
 اول غودت ایدہ مہمش اولان قرال آرسلان یورکلی (ریشار) عودتندہ ھلال ونجیمی کندیسہ
 بر علامت حکمداری اتخاذا ایلہ مشیدی . »

« بوماہیہ کی علامتک انکلتزہ دہ کی دونمائی قرالی طرفندن اتخاذا ۱۱۹۴ سنہ سندن
 اعتباراً باشلار . اوتاریخنندہ قرال آرسلان یورکلی ریشار انکلتزہ نک (پورتماوت) لیانندہ
 یوز یلکندن مرکب بردونما جمع ایتمشیدی . بولیمان ایسہ قرالیتک اسکے برترسانہسی
 ایدی . »

« بوترسانہ آنک خانی^۱ قرال (جون) طرفندن توسیع وتحکیم ایتدیرلمش وبو قرال
 دخی عین علامت لوایی اتخاذا ایلہ مشیدی . بونک خانی اولان اوچنجی (ھازی) دخی
 عین تدبیردہ بولوتدی . »

« قرال ریشار (پورتماوت) شہرینہ برآرما ویرمش ایدی کہ بودہ کوک رنگلی برزمین
 اوزرینہ ایشانمش بر ذھبی^۲ ھلال مقابلندہ سکنز سیمی گوشہی حاوی وبوینوزلر آرہ سنہ
 موضوع ییلدیزدن مرکب ایدی . بوکونہ قدر مذکور آرما پورتماوت لیاننہ مخصوص
 اولہرق قالمشدر . » [۱]

« بونمال اوچنجی ھازی دورینہ کلنجہیہ قدر انکلین بحریہ نظارتنک آرماسی کی
 تلتقی ایدلمش ظن اولونور . »

امیرال بلومفیلد بو بابدہ کی بیاناتی شو سوزلرلہ اتمام ایلہ مشدر : « ا کر بو قدیم
 علامت محافظہ ایدلمش اولسہ ایدی بوکون انکلین بحریہ نظارتنک بایراغی ایلہ تورک بایراغی
 متشابه بولونوردی . »

[۱] یزانتین ییلدیزی (اورانی) زھہسی کی سکنز گوشہ دن مرکب بولونمش اولہلی . چونکہ
 آرسلان یورکلی ریشار کرک دونماتک کرک پورتماوت لیاننک آرماسندہ سکنز گوشہ لی ییلدیزی اتخاذا
 ایتمشیدی . »

ایتمه يهرك هم آرقاداشلرينه هم ده كنديسنه حربتلريني بخش ايله مشيدى . بوحالك وقوعندن رحيانه صورتده متأثر اولان سلطان صلاح الدين شو بولده جواب و بردى :

« سنك علوجنابكك بنم علوجنابمدين دايها يوكسك اولمىنى آرزو ايتيم . سن آرتق حرسك ؛ سلاح آرقاداشلريكي ده آلوب برابر كوتوره بيلورسك . يالكز سكا برفدا كارلق تكليفنده بولونه جقم كه اوده بنم لوامك اوستنده كي علامت هلالى كندى آرماك اوزرينه نقش ايده سك ؛ تا كه اسمم اسمكه برلكده بولونه واحفادك سنك حقه كده كي تقدير ايتى بويله جه خاطرليه . »

اووقتدن برى (آنغور) بارونلرينك اكبر اولادى صلاح الدينك نامى طاشيمشلىر و بونلرك آرمالرنده آتون زمين اوزرنده اوچ هلال اشارتى بولونه كلىش . (بوره مون) قصرنده بارونك سالوننده كي بويوك اوچاقلىق اوستنده بو آرمالر ايشلنمش بولونوردى .

بوكي آرمالرك شرقدن غربه نصلل كچوب كيتدكارنى ارانه ايدن مثال تاريخلردن بريسى ده انگليز آميرالى (بلوم فيلد) ك لوندرده كاڻ (برى و بحرى مؤسسه قرايه) جمعيتى مواجهه سنده او قومش اولدينى لايحه ده مئدر جدر . (بحريه نظارتنه عائد تمثاللرك اصلى) عنوانى آلنده ويران بولمى بو خطابه ده علامت هلالك بيزانس مركزى تمثالى صورتيه استعمالك اساسى بروجه آتى تشرىخ ايدلمشدر :

« وقتا كه اسكندر كبيرك باباسى ما كه دونيالى فيليب بيزانس مركزى محاصره ايدىيور و كيجه نك قراكلغدن بالاستفاده شهرى هان ضبط ايله مك اوزره بولونيوردى . لكن شهرك شمال جهنتدن بردن بره ايشيق ظهور ايدىيوردي و بناء عليه سكه نه بلده ملحوظ اولان تهلكيكي تام وقنده كوردى . ايشته بوندن طولاني ايدى كه بيزانسلىلر قورتوليشلرينك نشانه شكرانى اولمى اوزره (دييانا) ايجون بر عبادتگاه پايديرمشلىر و هلالى شهرك برعلامتى اتخاذ ايتمشلردى . بوعلامت هلال ميلاددن (۳۵۰) سته مقدم برزماندن برى دوكلن بيزانس مركزى مخصص مداليه لرك برچوعى اوزرنده كوريلور . »

آميرال (بلوم فيلد) بوعلامته قسطنطين طرفدن ييلديز علاوه ايدلديكى بيان صره سنده ديمشدر كه : « قسطنطين ۳۳۰ سنده يكي قوردىنى شهرى (مريم آنا) نامنه تبركا اهدا ايتديكندن هلالك بترستلك اصليتني ازاله ايتك و خرسيتيانلق علامتى شكلى و يرمك اوزره آكا برييلديز علاوه ايتديرمش اولسه كر كدر . قسطنطين بويله جه مذهبك ييلديزنى هلال ايله توحيد صورتيه آتى متا انجيليك ايكنجى فصلنده اشارت ايدلديكى وجهله - برعلامت مذهبيه شكلنه صوقمشدى . »

محاصره سى صيره سنده و يانه ليلر محاصر لره تسليم اولدقلرى ظننى و يرمك ايجون (سهن ته تيهن) قوله سنك ته سنه هلالى حاوى آل بايراق ديكمشلردى، [۱]

« فاتح سلطان محمدك استانبولاك ضبطده قوللانيلان علمى يشيل رنكده بولونوب اوزرنده حديث شريف اولان (لتفتحن القسطنطينية ولنعم الامير أميرها ولنعم الحيدش ذلك الحيدش) عباره سى صيرمه ايله ايشلنمش ايدى .

« يوناليلر ، روماليلر ، بيزانتينلر نذرنده هلال شكللى علامت حاكيت بولونمش ايدى . »

« موزه خانه مزنده قبريس آطه سنده بولونمش فنيكلر آتارندن برآبد و اردركه بونك اوزرنده هلال كوريلور . »

تورك بايراغنده كى بش كوشه لى ييلديزك صوكره دن علاوه ايدلمش اوله سى ملحوظدر . [۱]
« تورك سكللى اوستنده هلال علامتى فاتحك پدرى بولان مراد ثانى دورندن برى موجوددر . »

« ساچوقى امرانك سكلرنده چوق كره شكل هلال بولونور . كي قبادك اوغلى كي خسروك سكللى ده هلالى حاويدرلر (قونيه تاريخ هجرى ۶۴۸) »

« قيليج آرسلانك (تاريخ هجرى ۵۰۰) بعضاً برو بعضاً اوچ ييلديز كورونور . »
« بخارا خانلردن شمس الدوله ، ايلك آرسلان ، تانغادى خان ، آرسلان ايلك يوسف كندى سكللى اوزرلرينه دوردر هلال اشارتى قويدر مشلردى »

« اورطوقلر امراسندن نصرالدين اورطوق وساتره سكللى اوسته ييلديزلر وضع ايتديرلردى . »

[۱] مؤلف (دو صون) Tableau Général de l'Empire Ottoman عنوانلى كتابنك

اوچنچى جلدنك (۴۲۰) صفحه سنده ديركه : ۱۰۵۲۹ ده قانونى سلطان سليمان دورنده وزير اعظم فرنك ابراهيم پاشا نجه قارشو حرب اجراسنه مأمور ايدلدى زمان تورك امپراطورلنك بايراكلرينك عددى زييد اولمشدى . اووقته قدر آنجق دورت چشيد بايراق بولونيوردى كه بونلردن ايكي سى يياض و ايكي سى يشيل ايدى و اوزرلنده آلتون صيرما ايله آيات قرآنيه ايشلنمشدى . بوكا اوچ بايراق داها علاوه ايدلدى و حسن بك زاده نك روايتنجه بونلر نجوم سبعة دن مركب اولدى . بريسى يياض بريسى يشيل ، اوچنچيسى صارى ايدى ؛ ديكر دورت عدد دن ايكي سى قيرمزى ايكي سى ده قازيشق صورنده ملون ايدى .

[۱] هجرتك ۱۱۷۱ سنه سنده سلطان مصطفى ثالث نامنه طرابلس غربه ضرب ايدلمش بر آلتون سكلنك اوزرنده يالكن هلال واردر . ديكر سكلرك بعضي سنده يالكر هلال و بعضي سنده هم هلال هم نجم شكللى واردر .

بورآده ترجمهسى اجرا ايديلن فقره لره نظراً هلال ايله نجم علامتى ۱۱۹۴ سنه سندن ۱۵۴۵ سنه قدر انكليز بحريه اداره سنك آرمايى صورتنده قولانلشدر .

۱۶۲۸ تاريخندن صوكره « لسكراميد » ديزيان و زمانزه قدر باقى قالان آرما او اسكى علامتك يرخى قطعى صورتده طوتمشدر .

انكليز سكرلرينك اوافاغى اولان وانكليز قرالى جون زماننده (۱۱۹۹) سنه سنه عائد اولان و ايرلانداده مضروب بولونان (بنى) پاره سنك عكسى طرفنده ييلديزه يوقارى جهتندن مربوط بر هلال شكلى كوريلور . (۱۵ رقملى شكله باقيه)
بو مثاللر مذكور علامتك شرقدن غربه اهل صليب ايله معاً ناصل كچمش اولديغى ارانه ايدرلر .

ايكنجى علاءالدين كيقباد - كه ۱۲۹۶ ايله ۱۳۰۰ سنه لرى آرمه سنده حكمران اولمشدى - عثمانلى خاندانك مؤسسى اولان عثمان غازينك خدماتنه مكافاة او جنكاوره مالكانه اوله رق قاره جه حصار حواليسنى اهدا ايتمشدى . عين زمانده كنديسنه « سلطان » عنوانى دخى - بو عنوانه مختص اولان بوتون علامات ايله برلكده - توجه ايله مشيدى ؛ يعنى بر علم ، بر طبل ، آت قوريرنى توپلرى دخى اعطا ايتمشيدى . قصص مروييه كورم اوبايلاق « قيرمزي ايدى و اورته سنده بياض بر هلال بولونيور » ايدى . [۱] آت قوريرنى توپلرى - كه توركچده طوغ دينور - اصلاً اورته آسيادن كتورلمش اولوب تماميله تورك آتارندن برشيدر .

استانبول موزه سى مدير فاضلى حمدى بك [۲] عثمانلى توركلرينك علامت مليه لرى اولمق صورتنده آي وييلديزك اصلقى حقنده (سيروونسان قايباز) واسطه سيله ۱۹ تشرين اول ۱۸۹۰ تاريخيله آتيده كى بياناتى بكا ارسال ايتلشدر . بو بياناتى - اهميته بناءً - بورايه عينا نقل ايديبورم :

« تورك بايراغك نه وقتدن اعتباراً هلال و نجمى احتوا ايتمكه باشلادينى لايقيه معلوم دكلدر .

قانونى سلطان سليمان دورنده بوبايلاقده هلال علامتى بولونيوردي ؛ چونكه ويانه

[۱] مصر حكومتى خدمتنده بولونان (ا . ت . روحس) بك مصر مؤسسه علميه سنك جريده سنده (۱۸۸۰) ديركه : « توركي سلجوقيلردن توارث ايتديكى علامت نجم وهلالى برتمنال مى اوله رق محافظه ايدمكشدر . ظنجه (روحس) بك ياكيليور .

[۲] بو اثر شيمديكى موزه مديرى فاضلى خليل بك اندينيك برادرلرى مرحوم حمدى بك زماننده يازلمشدى . مترجم

موافق کلدیکی فکرندهیم . مذکور کلیسانک اون بشنچی قرن میلادی ایچنده انشاسی وقوعه کلشیدی .

بیانات آتیه دن طولای مصر خدمتده بولونمش اولان ویانه لی بلوم پاشایه منتدارم : «سان استفانونک بویوک قولہ سی ۱۴۳۳ دە یایلمش وبرکره محجره ایله تیویج ایدلشدی . (۱۵۹۱) دە بوکره نك یرینه باقیردن معمول آلتون یالیزلی باشقه برکره قونولدی و بونک اوستنده آلتنده ھلال ومقابانده سکنز قوللی بریلیدیز وضع ایدلدی . (۱۶۸۶) دە یعنی ویانه نك تورکر طرفندن ایکنجی محاصره سندن صوکره بوعلامتک یرینه ساده جه یایلمش اسپانیا کاری صلیب قونولدی که صلیب دخی برقاچ آی صوکره وقوعه کن فورطنه آتنده دوشدی و یرینه ۱۶۷۸ سنه سنده برقرتال ھیکلی ایله باشقه برصلیب یرلشدیرلیدی . بودہ ۱۸۳۰ دە قولہ نك ھدی زمانه قادار باقی قالدی . »

سان استفان قولہ سی و آنک تاریخیچه سی عنوانیله ۱۸۷۳ دە ویانه ده نشر ایدیان برکتابده شو بیانات مندرجدر : « ۱۵۹۱ دە قولہ اوزرینه آلتون یالیزلی برطونج ایله متحرک برھلال وبریلیدیز وضع ایدلشدی . ویانه نك محاصره دن قورتیلده سی مناسبتیله (سن ته تیبه ن) کلیسانده مراسم ایله تحمید دعا یی ییلورکن (۱۴ ایلول ۱۶۸۳) باش ته ییسه یوس (نه مہرج سینہ لالی) ایبراطور برنجی (له توپولد) ہ بروعدینی خاطرلیدی کہ بودہ ویانه نك تخلصندن صوکره مذکور ھلال یرینه صلیب قونولہ سی حقندہ ایدی . نجم ھلال ۱۴ تموز ۱۶۸۶ دە بویوک مشکلاته یرندن چیقارلیدی : صوکره ویانه بلدیہ مجلسنک قراریلہ شو عبارہ مفخرانه مذکور ھلال اوزرینه حک ایدلک :

« آی سلیمان ، ایشته یانکارک ۱۵۲۹ »

بو تاریخ ویانه نك تورکر طرفندن برنجی محاصره سنہ ایما ایدر . بو آی ایله ییلدیزک اغیرلنی طوقسان بش اوقه چکمشدز . »

(قامه زینا) نك بیاناتی باشقه بر تاریخ اوزرینه دخی نظر دقتمزی توجیه ایدرکہ اوده بالذات عثمانیلرک آی وییلدیزی بر علامت اوله رق اتخاذا ایتہ لریدر . آنک قولنجه دھا ۱۵۳۰ تاریخندن یعنی ویانه نك برنجی سلیمان طرفندن محاصره ایتدیرلمہ سندن (کہ بو محاصره بالذات تورکر طرفندن ۱۴ تشرین اول ۱۵۲۹ تاریخده رفع ایدلشیدی) براز صوکره ویانه لیلر ھلال ایله نجمک تورک علامت ملیہ سی تشکیل ایتدکارینی اوکرمشلردی . (سن ته تیبه ن) کلیسانه قیرمزی بایراق تعلیق حقندہ حمدی بک طرفندن ایدیان روایت بو ذهابه توافق ایدیور .

۱۶۸۳ سنه سنده ویانه نك عثمانیلر طرفندن ایکنجی محاصره سی مناسبتیله دیگر بر ویانه لی حکایه سی دھا واردرکہ بونک تورک روایت متقابلہ سنک حدوتنه سبب اولمش بولونمہ سی ملحوظدر . بوایکنجی محاصره صیره سنده ویانه شهری اصنافک تشکیل ایتدکاری محافظ قولی نوبت بکارلر ایدی . محافظه نوبتی اککچیلر اصنافه کلنجه : بونلرک (سن

«بىندە حاصل اولان بر ذھابە كورە ھالال توركردە استانبولك فتحىدن اول موجود بولونمش وتوركر بوعلامتى ساچوقىلردن اخذ وانخاذايە مشلردر.»

ھەدى بىكك استعمال ھالال ھەتتە، واصل اولدىنى نەتىجە بىم قصص مرويه، عثمانى ايمپراطورنى تارىخىي صاحبي (ھاممەر) ك وتورك مؤلفارندن بعضيلرينك روايتلارنىە نظراً واصل اولدىغىم نەتىجە، نك عىنى در .

ويانە ايلار «تسليم اولدقلىرى ظنىي توركرە القايچون» (سن تەبىيەن) كليساسىنك چاك قولەسنە ھالالى حاوى قيرمىزى بايراق چكلكلىرى حكاىەسنە كەنجە : مذكور كليسانك قولەسنك تەپەسندە داھا اول - مقابلىندە التى كوشەلى يىلدىزى حاوى - ھالالى شىكلنك مركز بولونمش اولدىنى ذكرە شايندر .

(قامەزىنا) نام ذات ۱۸۶۵ تارىخىي آثار عتيقە جەمىيتىنك مخطوطە لرىنك سىكزىنجى جلدندە بومسئەلى تەدقيق ايتىشدر. آنك بياناتىنك خلاصە مالى شوو جەلەدر كە (سن تەبىيەن) كليساسى چاك قولەسنك تەپەسندە ھالال ايلە نجمك داھا اولدن موجود اولمەسى محتملدر . (۱۵۱۹) سەسندە «يىلدىز (وياكوش) باباي، وھالال (وياندر) ايمپراطورى تېجىم ايتدىرمەشدى.» ھەر حالە بوزات ھالال ايلە نجمك مذكور قولەنك تەپەسندە ۱۵۲۶ سەسندن اول موضوع بولونمش اولدىغىي تسليم ايتىشدر ؛ زىرا «ناس بونك تورك علاماتىدن بولوندىغىي اوكرىنجە ۱۵۳۰ سەسندە رفع ازالەسى آرزو ايدىلشدر» دىتىشدر. آندن سوكرە بوتىمالارك مغاير نصرايت علاماتىدن بولوندىقلىرى ملاحظە ايدىلش وقالدىر يلوب رلرئە (سن ژورژ) تصويرىنك وضى ايتەلمەشدى .

(قامەزىنا) نك ايضاحاتى نېجە پكەدە مقنع دكلدر . اساساً بىزانسە باكرە مريمك اشارتىدن صاييلان بوتىماللرى نېجە ايمپراطورىنك (سن تەبىيەن) كليساسى قولەسنك تەپەسە يەنە مريمە احتراماً - وضع ايتدىرمش اولدىنى ظننەدەيم. استانبولك ۱۴۵۳ سەسندە عثمانلارك آللرئە دوشمەسى اوزرىنە غرب ايمپراطورلرى آرتق كىندىلرغىي شرق ايمپراطورلرىنك وارث طبعيلارى صايغە باشلامشلايدى. استانبولك ضبطدن سوكرە ويانە، خرستيان عالملك شىراھى اوزرىندە بولونىور فرض ايدىلش واهالىسەنك ضلالىندن وشرق ايمپراطورىنك رافضايلىكىدن طولايي دوشەرك مسلمانلارك يدفاعخانە لرئە كچن استانبولە بدل ويانە شىرى پك مقدس باكرە نك - ام اللہك - صيانتە مرض اولونمش ايدى . ايشتە اك زيادە بوملاحظەدن طولايىدركە (سن تەبىيەن) كليساسى قولەسنك مذكور تىمال ايلە تربيتىنك اوزمانك ذھنئە

تقصير نده سلطان جمك او طور دینی او طه یی ترین ایدن - برخالی برخیلی زمان یاكلش صورتده شرق معمولا نئندن عد اولونمشیدی. قارشیدنده هیچده ییلدیزلر بولونمایان هلال شكلی داها اون بشنچی قرنن بری عثمانلی پادشاهلریك تنالی و آرماسی اولق اوزره عمومیت اوزره طامنش ایدی. بوراده اون سكزنجی عصره عائد بر محیط المعارفدن آلان فقره نك دخی اثباته مدار اوله جنی اوزره حتی او اسکی دورلرده بیله توركلر طرفندن قولانیلان هلالك مقابلنده ییلدیزلر یوق ایدی. تورکیا ایمپراطورلغك آرمه سی تمیل ایدن شینك تعریفی شویله در.

آرما موضعی. کوموشدن هلالی حاوی. مانئو شکلنده ارسلان دریسی ایله اطرافی چه ویرلمش بر زره. بونك اوزرنده انجو و الماس ایله ایشلنمش بر قاووق. بونك اوزرنده یشیل توكلر. زرهك آرقه جهندن اوزانان دكنكلرك اوو جلرنده برر هلال وارد و بونلره دخی آت قویروغندن قوبه توكلر تعلیق ایدلمشدر. (اون سكز عددلی شكله باقیله)

هجرتك ۱۲۰۳ ایله ۱۲۲۲ (میلادی ۱۷۸۹-۱۸۰۷) سنه لری آره سنده یعنی سلطان سلیم ثالث دورنده ایدی که ایلك دفعه اوله رق ییلدیز هلال ایله برلکده طور مق اوزره شكل حاضرینی آلمش و بو علامت كرك اوردو و كرك دونما ایچون تورکیا ایمپراطورلغك علامت لوایی تاقی ایدلمشدر. سلطان سلیمك قتلندن سوكره آنك طرفندن تشکیل ایدیلن نظام جدید قوتلری طاغیدلمش و بونلره ویریان علامت لوا سلطان محمود ثانی دورینه کنتجه یه قدر متروك قالمشیدی. یکیکچریلرك ۱۸۲۶ ده کی محالزندن سوكره یکیدن منتظم بر اردو یابیللمشیدی. بو پادشاه ابتدا آلایلره یشیل رنگلی بایراقلر ویرمشیدی که بونلرك اوزرلرنده شوکی عباره لر ایشلنمش بولونور ایدی :

« بسم الله الرحمن الرحيم . لا اله الا الله محمد رسول الله . نصر من الله وفتح قريب . وبشر المؤمنين يا محمد . [۱]

سلطان سلیم ثالث زمانندن ایمپراطورلق دونماسنك بایراغی اوله رق قالان قیرمزى زمینلی

[۱] دو صونك بالاده مقید Tableau Général عنوانلی کتابنده دینلیدی اوزره « بایراقلر اوستنده بو یازیلرك بولوندریلمسی یکی احداث اولونمش برشی دکلدی ؛ چونکه یکیکچریلر چوقدن بری بایراقلری اوستنه بوکی یازیلر قویارلردی. آنلرك بایراقلری بیاض ایسکدن اولور و یازیلر آلتون یالیزی بولونوردی. هر یکیکچری اورتسنگده یاریسی قیرمزى، یاریسی صاری برابرغی اولوردی و بونده اورته نك کندیته مخصوص و (نشان) دینیلن علامتی بولونوردی . »

تەتپەن) كىياساسى قولەسنە قويدىقلىرى قارە قول نوتىجىسى لەستانى كىمەسە بر قوۋە معاوۋەنەك (سويىسكى) نام سر كرده نك قومانداسى آئىندە ويانە لىلرك امدادپنە يتىشمەك اوزرە (قاھانبرغ) صىرتلرندىن ظھور ايتىدىكى كورر : نوتىجىلر شەرە بر يارق صاللايەرق تەفھىم حال ايدىيورلر مش . معاركە دن صوكرە منھزم عثمانىلر محاصرە يى رفعە مجبور اولمشلر . اكىكچىلر اوكونك دورە سىندە (كېفەل) دىيان ھالال شىكلى و (زەمەل) دىيان يىلدىز شىكلى چوركار ياپە كىلشدر كە بونكلە (سەن تەتپەن) كىياساسىك قولە سىندە كى ھالال ونجىك شرفە اولەرق نىمايشدە بولونلشدر . بوجنس چوركار زمانەزە قدر ياللىكز ويانە دە دكل آوروپانك ياللىكز بەض يىرلرندە ياپىلور كن ۱۸۶۷ سە سىندە پازسە قورىلان عمومى سر كىدن صوكرە جھانشمول بر موقع اعمال بولمشدر .

بالادە ايدىيان تەفصىلاتدن ا - تىتاج ايدە يىلدىكە كورە يىلدىز - ھالال ايلە برلىككە اولماق اوزرە - آنجىق استانبولك ضبطدن صوكرە - وىلكە آنجىق اون سىكزىنجى قرن مىلادىنك صوكرەندە - توركار طرفدن اخخا ايدلشدر [۱] .

حقيقت حالە ايسە بو علامەك ھىچ بروقت برلوى مىلى اولەرق قوللانلدىنى كورلەمشدى ؛ حقى اوزون مدتلىر ظرفندە توركار دىخى - بوتون دىكر مسلمان امراضى كى - شىخى علملر اعمال ايتىلشردى كە بو علملر بويوك مربع ويا بيضوى صورندە كىلىمش بىلرندە متشكىل بولونمش ، اووچلىرى نقاط متعددە يى احتوا ايتمش ، اوتە سىندە بروسىندە بر بىرندىن آبرى صورندە نجم وھالالار ايشلنمش ، ھەر طرفى بر طاقم يازىلر ايلە قابلاشمى بر طرزەدە ياپىلور ايدىلر . ايشتە ۱۵۷۱ سە سىندە ايتەنجى محارەبە سىندە ضبط اولونوب وندىكە حفظ ايدىيان و ۱۶۸۳ دە ويانە محاصرەسى صىرە سىندە ضبط اولونوب ويانە دە محافظە اولونان لوالر يوقىلدىن ايدىلر .

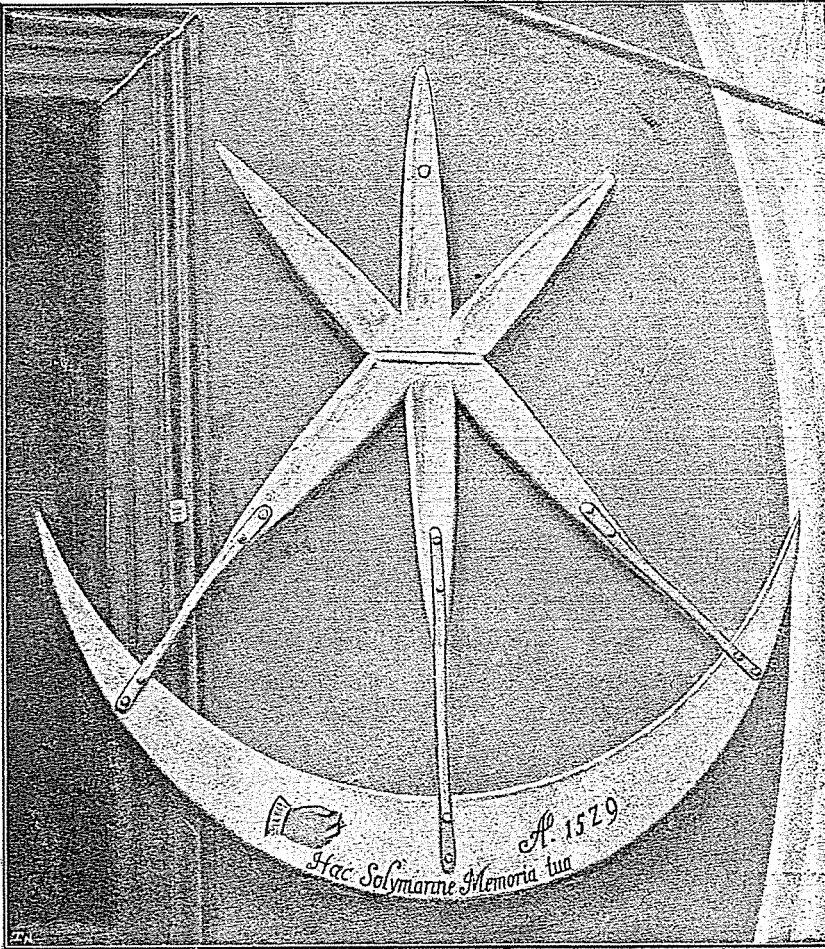
فرانسەنك (لوويست) عائە - نك آرمەسى حاوى بولونان مائى صاىغىلى بر تىمال عائە - كە كوش اوزرىنە ياپىلش اوج عدد ھالالى حاوى اولان وفرانسەدە (بورغامون)

[۱] انكاز مؤافى (راسەل) قوللىقىونلر و خاطرلر عنوانلى كىتابندە دىركە : « توركار ھالالى ونجى استانبولك فتحندن صوكرە اخخا ايتىلشدر . برچوق روم شىرلىنك وحقى بوغاز اچىندە كى جىئوز قىزىنك خرابەلرندە صليب علامى ھالال ايلە برلىككە كورلشدر . »

موسقوۋادە وروسىەنك باشقە يىرلرندە كى كىياسا قىلرلىنك تەلرندە اورنە سە صليب ، بىندىرلىش ھالال علامىلر كورىلور . ايضاج ايدىلىكە كورە بونك افادە ايتىدىكى معنى شوردە : صليب ، غالب ومظفر اورتودوقس خرىستىيانلىرى وھالال، مغلوب تاتار و موغول مسلمانلىرى تىمىل ايدر بروضە يتەدە كوسترلك ايسە نلشدر .

۱۵

دیواره (خانه استقانو) کلبه‌های فوله‌سوره ایندی به‌یاد آی یلدیز شکلی

وآي ييلديزلى سنجاق سلطان محمودك يكيچر يلى ازاله خصوصنده كي قرارنده عساكر بحريه نك
كوسترمش اولديجي صداقتك مكافاتي اوله رق يوعساكره اعطايدلمشيدى؛ في الواقع يكيچر يلى
احما ايجون اك زياده معاوتى بولونانلر دونمانيك سلاح اندازلرى ايله طوبچيلرى
ايدلر .

حمدى بك بالاده مندرج بولونان بياناننده بش كوشلى ييلديزدن بحث ايتمشدر .
حالبوكه بز اون سكزنجى قرنك صوكنه ويا اون طوقوزنجيك ابتدالرينه - يعنى تقريباً
۱۸۴۰ سنه قدر - ييلديزك سكز قوللى اوله رق ايشانديكنى بياوردق . نيته كيم زمان
قديمك (عيشطار) و (زهره) سيلاه يزانيسك ييلديزى ده سكز كوشلى ايدى .

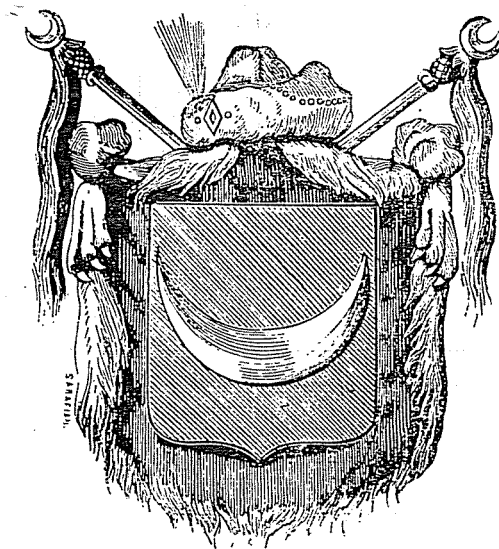
اون طوقوزنجى قرنك اواسطنه طوغرى استانبولده آلتى اووجل ييلديز اتحاد
ايدلمشيدى . نيم ييلديكمه كوره ياقين سنه لره كلنججه قدر عثمانيلرك آرمالرنده كي ييلديز
بو ايدى . بوقدر عددى كوشه نى اتحادده عثمانيلر شهبه سر مهر سليمانك شككندن ملهم
اولمشلردى كه بوكا شرفيلر برفوذ ساحرانه عطف ايدرلر .

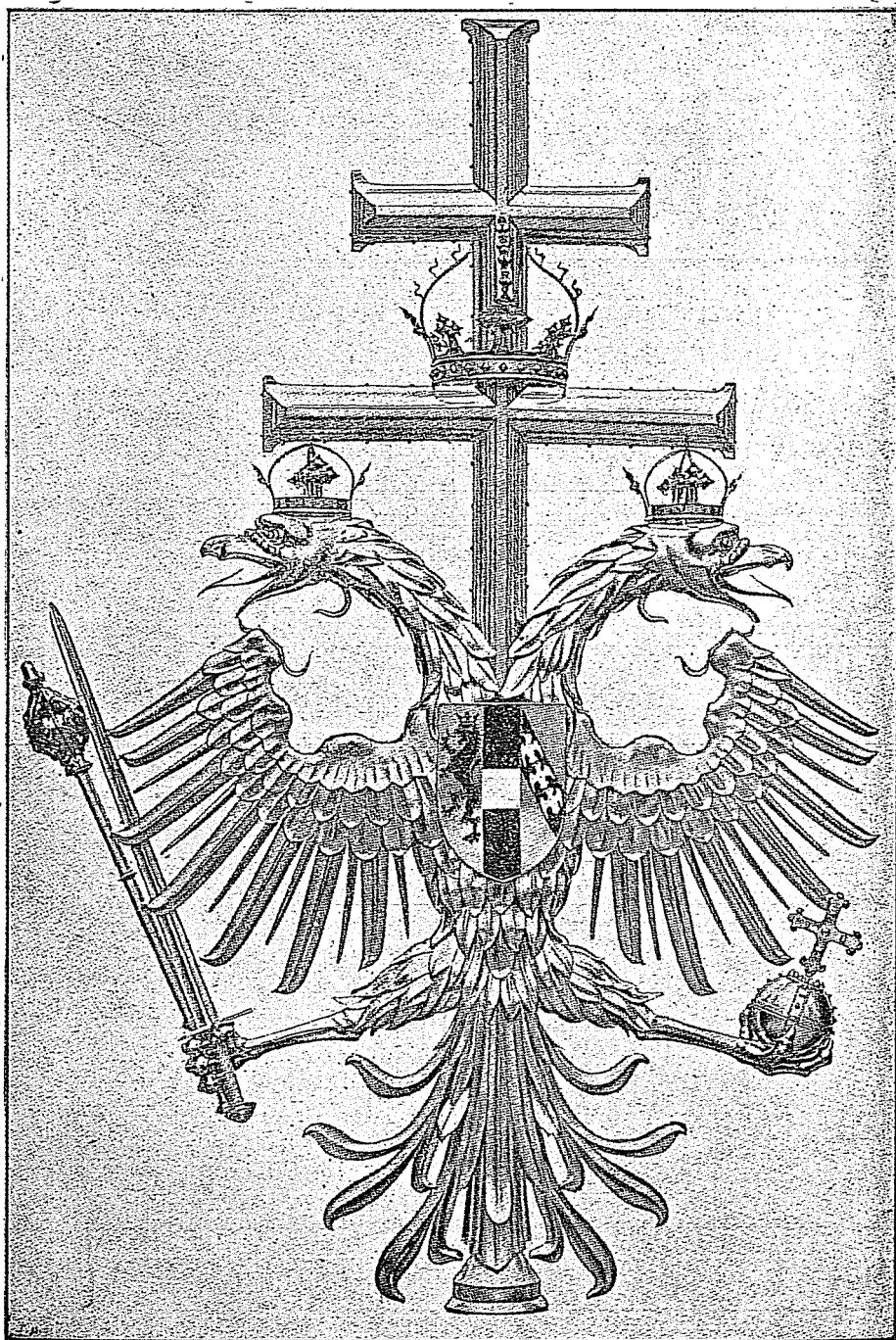
۱۸۵۰ سنه سنده وقوعه كان اصلاح مسكوكات دوره سنده شكلك اوزرينه بش كوشلى
ييلديزلر حك اولونمغه باشلادى . مزينات دخى بش كوشلى ييلديزلى احتوا ايدراولدى .
ظنمجه بش كوشلى ييلديزك اتخاذهنى آوروپا نفوذينه عطف ايتك لازم كورد؛ اولجده
ديلدليكى اوزره آوروپاده ييلديز - اكر بوكله دن صوكره كوشلرك عددى آلتى، سكز،
اون آلتى ديهه توضيح ايدلمدكي تقديرده - بش كوشه نى احتوا ايدردى .

بايراكلره كلنججه : بونلر - نيم ييلديكمه كوره - ۱۸۷۸ سنه سنده كي تورك وروس
محاربه سنه قدر آلتى كوشلى ييلديزلى حاوى اوله گلشدرلر .

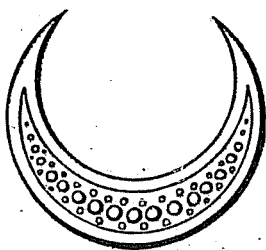
۱۸۲۶ سنه سنده محمد على - سلطان محمود نائيك احداث ايتمش اولدينى شكل علمى
اتخاذ ايله ديكى زمان - مصر بايراغى تورك بايراغدن تفريق ايتك اوزره بش كوشلى
ييلديزى قوللامش ايدى .

حقى بو مناسبتله روايت ايدرلر كه انگليز آميرالى سير (چارلس ناپيه) محمد عليك
عصيانته قارشو اسكندريه شهرى وسوريه سواحلى آبلوقه ايتديكى زمان تورك كىلرى
بايراغى ايله مصر كىلرى سنجاقى آره سنده كي فرق بيله مكدن طولايى مشكلاته اوغرامش؛
چوتكه بوايكى ملكتك كىلرى ده بعينه بايراغى چكيورلردى . انگليز آميرالى بونك اوزرينه
عثمانلى آميرالدين تورك بايراغى مصر سنجاغندن فصل تفريق ايتك لازم كله جكنى صورمش

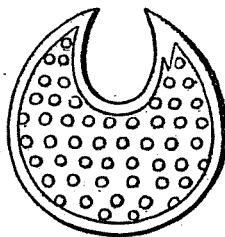

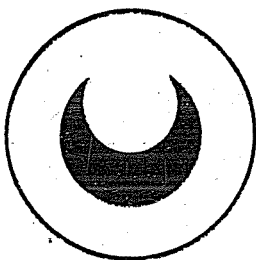
آی یلدیزك برینه قویملار بوبوك صلیب شکیلی

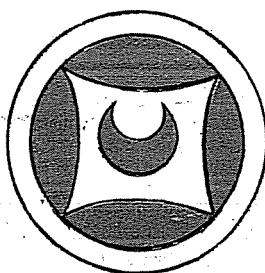
CV 2

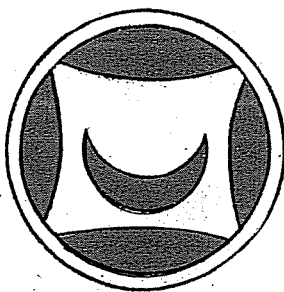
CV 3

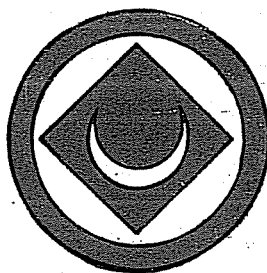
CV 4

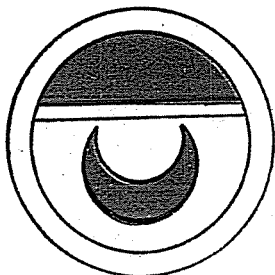
CV 5

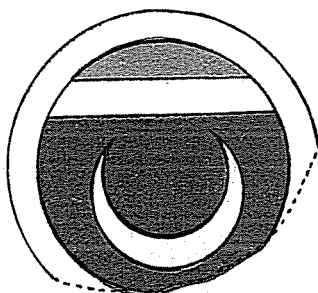
CV 6

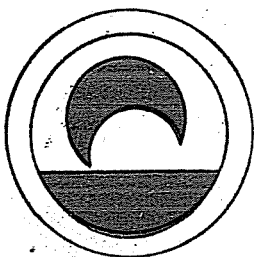
CV 7

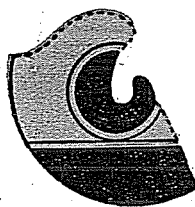
CAO

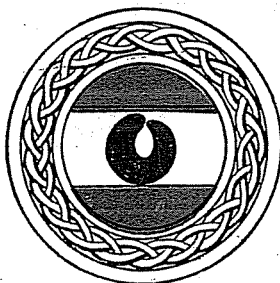
CAI

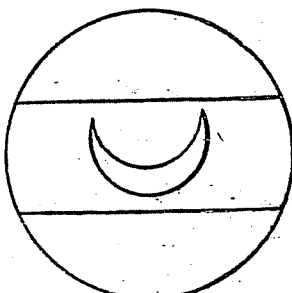
CAK

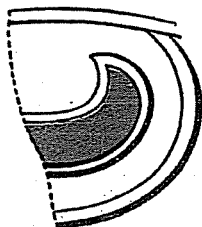
CAK

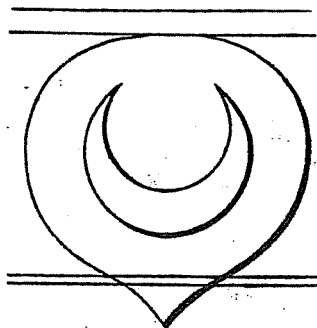
CAE

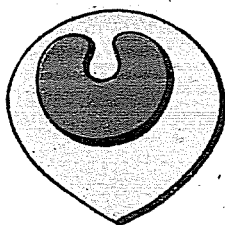
CAO

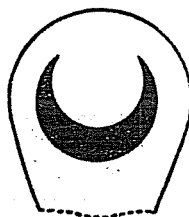
С 17

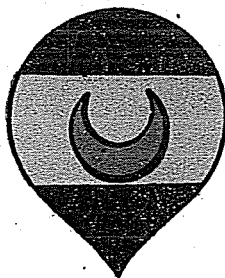
С 18

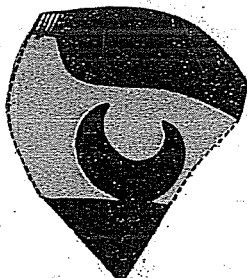
С 19

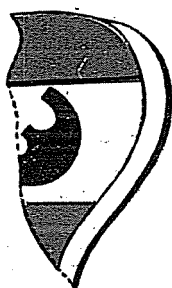
С 20

С 21

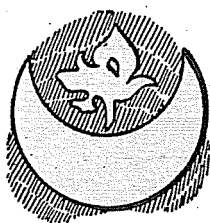
С 22

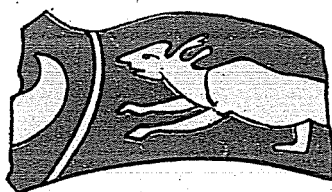
с 9 с

с 9 7

с 9 v

с 9 л

وعثمانلى اميرالى ده جوا بنده (ايمبراطورلىق بايراغنىك ييلديزنده آلتى ومصر پاشاسى سنجاغنىك ييلديزنده بش كوشه بولوندىغى) ييلديز مشدر [۱].

بالا ده كچن يانا تندن استنتاج ايديله بيله جكى اوزره تورك ايمبراطورلغنىك بايراغى اوستنده كى آلتى كوشلى ييلديزك يرينه اليوم كورولدىكى وجهله بش كوشلى بر ييلديز قونولمىسى - حمدى بكك دخى تاييد ايلدىكى اوزره - صوك سنه لرده و بلكه ۱۸۷۸ سنه سندن صوكره وقوعه كلسدر . تورك علامت لوا اولارق قوللاندىقلى هلال حقنده برچوق قصه لى نقل ايدرلر . تورك ايمبراطورلغنىك تعاليسندن وبخصوص استانبولك ضبطدن برى هلالك بر تيشال اولارق استعمالى عالم اسلامك هرب چي تلر نده كيتكجه شيوعه باشلادى . جزايرده ، ينده وعربستانك باشقه يرلر نده بونك موجودى كوريلور ؛ تونسه ايسه يشيل زمين اوزرينه قيرمى اوله رق ياييلور . مصرده ، حجازده ، عربستانك ديكر بعض يرلر نده قيرمى ويا پورتقاله مشابه برصارى رنگده اولارق قيرمى زمين اوزرينه ياييلور . [۲]

ينده واقع اولدىنى اوزره بعضاً هلال ويا هلاللر چي قته اغيزلى بر قيليج ايله برلكنده بولونور ؛ بو ذوالفقارى علامت اولارق اتخاذايدن علويلردر . عربلر ارمهنده زبازرد بر قصه يه كوره ذوالفقار ديكر آلتى قيليج ايله برابر اساساً صبا حاكمه سى بلقيسه عايدى . ذوالفقار آلان آله كچه كچه عاقبت ابن منبهك مالى اولدى كه بومشهور شاعرده بدرغراسنده قتل ايدلدى وتقسيم غنائمه ذوالفقار حضرت پيغمبرك حصه سنه دوشمكه اوده دامادى على به و يرمشدى . ينه روايته كوره علينك دشمنلرى بوقيليجي قينه ميخلا مشملردى ؛ تاكه كنديسيله اسباب نزاع احداث ايدلر . اوده آنى قيتندن چيقارمغه اوغراشدى ايسه ده چيويله ن قيليج قلفندن چي قما مقله على او قدر زوولادى كه قيليج قيتندن قسماً قوبوب چي قدى و چيويله ن نقطه دن اونه سى قين ايچنده قالدى .

مارسيلى نام مؤلف «عثمانلى ايمبراطورلغنىك اصول عسكرى سى» حقنده كى اثر نده ديركه : «هلال وايكى اغيزلى قيليج (ذوالفقار) يكيچيرلك آل بايراقلرى اوزر نده بارلار طورردى . فى الواقع يكيچرى آلايرندن برينك سفر برلك بايراغنىك اوزر نده ذوالفقار شكلى بولونوردى . واو آلايه منسوب اولان يكيچرى افرادندن هر برى كندى قولينك ده ريسى اوزر نده ذوالفقار شكنده دوومه ايشلتدير ايدى ؛ بو بر عادت ايدى .

[۱] مصر ييلديزينك بش قوله مالكيتى ظاهره چيقاريلان اسكى مصر آثارنده كى ييلديزك بش كوشلى اوله سندن نشأت ايتمش بولونمىسى بك محتاملدز .

[۲] هندستان ، برما ، وحى سرنديب آطه سى كى عثمانلى سلطنتنىك حكمندن اوزاق قالمش اولان مملكه تدره دخى مسلمان اشخاص منفرد بولونورك علينك شكلى چوق كره قوللانورلر . مترجم

اون طقوزنجى قرنك بدايتندن برى استانبولده سنجاغك شكلى حكمدارلرك
آرزوى خودسرانه لرينه كوره تعديل ايديله ككشدى . ابتدا بر ھلال ايله برييلديز موجود
ايدى كه بوز ياقين زمانلر قدر پادشاهلرك اردو و دونمالي رينك طانمش رسمي سنجاغى ايدى .
صوكره دن بر ھلال و اوچ ييلديزلى بايراق ياپيلدى و داھا صوكره لرى هر برى تك برييلديزلى
ويا اوچر ييلديزلى اوچ ھلالى حاوى بايراق ياپيلدى .

نم بوراده جمع ايديله يلكم برقاچ آرما نمونه لرى مصر ك و سوريه نك عثمانيلر طرفندن
فتحندن مقدم اولان احواله يعنى اون آلتنجى قرن دن اولكى زمانه دائر بويوك بر شى
كوسترمزلىر . تورك فتوحاتى آئنده ياشايان مصر كوله منلرى كنديلرينك اون برنجى قرن
ميلاديدن برى معتبر اولان اعتياد و اصوللرى و جھله آرما قوللاقمده دوام ايتمشلردى ؛
لكن مذكور فتوحان دن آز بر مدت صوكره او مملكتنده هيچ بر كيمسه او كې آرما لرك
استعمالى خيالن دن بيله كچر من اولدى . عثمانى پادشاهلرى كنديلر نده اولمايان بو كې
شيلرى باشقعلرينك استعماللرينه وضع ايتك اعتياد نده دكلديلر و عثمانى امپرياليزمى حاكانه
بر (ده موقراسى) مسلكى الزام ايله ديكندن پادشاهلر شخصى ويا ارثى اصليزاده ليكه مشابه
هر درلو اصولك تاسيسه ممانعت ايديله ككشلردى . بونلرك نفوذى آئنده آرما استعمالى
مصرده آزوقت ايچنده زائل اولدى ؛ نته كيم سوريه ده و شرقك ديكر يرلر نده دخى بويله
واقع اولمشدى . بالعكس ھلال ايله نجمك استعماللرى - خصوصى آرما شكلنده دكل -
اصابت عينه قارشو برقيمت سحارانه يى حاوى مزينات شكلنده تعمم ايتمشدى .

بوراده كوسته ريان شكللر دن ۲۷۴ دن ۲۸۴ عددلى يه قدر اولانلرى دو ققور (فوكه) نك
قوللقسيونندن ، ۲۸۵ عدد نده كى محكوك ھلال شكلى غرض حكومت قوناغك ديوارندن ،
۲۸۶ و ۲۸۷ عددلرى - جلالى كوپ و كوپه جك پارچهلرى اوزر لر دن مستسوخ اولمق اوزره
- ينه دو ققور (فوكه) نك قوللقسيونندن ، ۲۸۸ عددلى يى جلالى كره ميد پارچهلرى
يازىلى اولارق مصر خدمت نده بولونان دو ققور (اينه س) بكك قوللقسيونندن ، ۲۸۹ و ۲۹۲
عددللىرى ينه دو ققور فوكه يه عائد قوللقسيونلر . طوبراق رق معمول جلالى و اوزر لر دن
آلتشدرلر . صايللى ۲۹۰ و ۲۹۱ اولانلر لوندره نك (ريتش موزه نوم) نام موزه خاستنده كى
وازو پارچهلرى اوزر تندن استساخ ايدلشدر .

عددى ۲۹۶ اولان شكل دخى دو ققور (فوكه) نك قوللقسيوننه عائد اولوب ھلالى
چانالى ذوالفقارى احتوا ايدرو بالاده ذكر ايتديكمز يكيچرى طابورينك علامت
خصوصيه سنى مشعر در . فكر مزجه بو چوملك اون آلتنجى قرن ميلادينك ابتدالرنده

يېڭىچىرىلردن بەعضىلەرنە ئايد بولۇنۇش اولسە كر كدر ؛ زىرا اويىچىرىلر مطيح ، ماصه كچى شىلرە آرما قويىمى مصر كوله منلرندن او كرىمىلردى .

۲۹۷ عددلى شىكل قارشىسىندە برچىچك بولونان شىكل ھاللى احتوا ايدر .

۲۹۸ عددلى رسم . يەنە (فوكە) قوللەقسىونىنە ئايد اولوب مجلا برچوملك اوزرندن

آلىنمىشدر . بوندەكى آرما خلفاى عباسىەدن ھجرى ۲۹۵ و ۳۲۰ سنەلرى آره سنده حكم

سورنالمقتدرك ضرب ايتىدىدىكى درھملر وصفندە بر طاوشانى حاويدر . ھالاكونك

سكسندە بوشكىل واردى . كذلك طاوشان يىگىچرى طابورلرندن برىسكندە آرماسندە

بولونوردى . [۱]

تاقلى

ضدیل خالار

[۱] شوراسىدە مەلۇمدىكە اوزون قويروقلى طاوشانلر مصر قدىمك آبداتى اوزرندە چوق

كوريلور . آفرىقاى شەلىدە روماليلرك حكم ايتىكلرى يرلردەكى (موزائيك) لردە وخالى نوعندن

اولان بارچالردە دخى بوشكىل چوق كره مصادف نظر اولور .